

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ ТА РАЦІОНАЛЬНОГО
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи суспільної географії**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта освітньої програми «Географія»**.

Розробники: Славік Р.В., доцент, к.екоп.н., доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 11 від «25» червня 2021 р.

Завідувач кафедри Поп С.С.

Схвалено методичною комісією географічного факультету

протокол № 8 від « 29 » червня 2021 р.

Голова методичної комісії Потіш Л.А.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	2-й	2-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	4-й	4-й
	Лекції:	
	30 год.	8 год.
	Практичні (семінарські):	
	14 год.	4 год.
Вид підсумкового контролю: усний	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	46 год.	78 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна “**Основи суспільної географії**” є однією з фундаментальних для підготовки майбутніх спеціалістів та магістрів географії і має на меті надання студентам основоположних знань про предмет, зміст і методи суспільної географії, про сутність суспільних територіальних систем і характер їх функціонування у сучасний період, територіальну організацію життєдіяльності суспільства, а також територіальні поєднання природи – населення – господарства у вигляді природно-господарських (природно-соціально-економічних) комплексів і систем. Головна мета суспільної географії – це вивчення територіальної організації життєдіяльності суспільства з позицій основних методологічних принципів географічної науки.

Мета дисципліни полягає в опануванні студентами навичками здійснення просторово-територіального аналізу суспільних явищ і процесів, виділення ієрархічно структурованих підрозділів просторової організації суспільства, виділення чинників і пояснювання процесів самоорганізації й саморозвитку суспільних систем тощо.

Навчальна дисципліна “**Основи суспільної географії**” закладає підґрунтя для подальшого вивчення студентами дисциплін “Географія населення”, “Регіональна економічна і соціальна географія”, “Політична географія”, “Основи соціальної географії”, “Економічна та соціальна географія України”, “Географія світового господарства”. Дисципліна забезпечує набуття системи знань, вмій і навичок просторово-територіального аналізу і прогнозування розвитку суспільних територіальних систем.

Головні задачі дисципліни «Основи суспільної географії»:

- надання студентам основоположних знань про структуру суспільної географії, її місце в системі наук, практичну й теоретичну значущість науки;
- навчання методам суспільно-географічного аналізу та практичного застосування положень суспільної географії;
- освоєння студентами основних теоретичних зведень в області сучасних суспільно-географічних знань;
- опанування студентами методами суспільно-географічного аналізу розвитку антропосфери.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **загальних компетентностей**:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, компетентності (ЗК) усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фахових компетентностей:

ФК 1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв’язків.

ФК 2. Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів.

ФК 3. Здатність здійснювати об’єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.

ФК 4. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).

ФК 5. Здатність до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів (зокрема з особливими потребами) в освітньому процесі та позаурочній діяльності.

ФК 6. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.

Предметних компетентностей:

ПК 1. Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.

ПК 2. Здатність доцільно і критично використовувати географічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення письмовими, усними та візуальними засобами явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, державному, локальному).

ПК 3. Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі (світу), материків і океанів, України.

ПК 5. Здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів і форм організації життя людей.

ПК 6. Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати й пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України та свого регіону.

ПК 7. Здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній і позашкільній роботі з учнівською молоддю.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Основи суспільної географії**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 1.4 «Історія та культура України»;

ОК 2.1 «Загальне землезнавство»;

ОК 1.10 «Основи екології і екологія людини»;

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Географія**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знає основні історичні етапи розвитку предметної області.	ПРН - 1
Знає закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків.	ПРН - 2
Уміє оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.	ПРН - 5
Уміє використовувати інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності.	ПРН - 6
Здатний цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.	ПРН - 11
Усвідомлює цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.	ПРН - 12
Знає та розуміє основні концепції, парадигми, теорії та загальну структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку географічної науки.	ПРН - 13
Описує основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих їхніх компонентів, класифікує зв'язки й залежності між компонентами, знає причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них.	ПРН - 15
Застосовує базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати природно-географічні та суспільно-географічні явища і процеси, пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії.	ПРН - 18

Уміє характеризувати природні ландшафти і регіони, пояснювати їхні особливості та взаємозв'язки, сформовані географічним положенням й іншими географічними чинниками (зокрема під час навчальних польових практик).	РН - 19
Розуміє глобальні суспільно-географічні процеси, вміє складати характеристики населення світу, секторів і галузей світового господарства.	РН - 20
Характеризує і оцінює природні умови і ресурси, населення та господарство України, її роль і місце в сучасних суспільно-географічних процесах у світі; знає і розуміє географічні особливості свого адміністративного регіону.	РН - 21
Дотримується сам під час польових навчальних практик та формує відповідальне ставлення учнів до природи, повагу до культурних цінностей і традицій місцевого населення під час екскурсій, походів і експедицій з учнівською молоддю.	РН - 24

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Основи суспільної географії**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр РН
Знати систему суспільно-географічних наук, предмет і метод географії; сутність хорологічного методу.	РН – 1, 13
Знати методологічні принципи суспільної географії (системності, територіальності, комплексності, історизму, перспективності, картографування, інтеграції тощо).	РН – 2, 5
Вміти аналізувати проблеми регіонального розвитку і аналізувати програми розвитку.	РН – 11, 18
Вміти оцінити соціально-економічну динаміку і інвестиційну привабливість регіону, міста, району.	РН – 19, 15
Знати характеризувати демографічні показники – природний рух, статевовікову структуру, динаміку, міграції	РН – 20
Вміти аналізувати світові цивілізації, расовий, етнічний, мовний склад населення світу	РН - 21
Характеризувати гостроту проявів глобальних проблем людства	РН – 24, 6

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи навчання: словесні (лекція, пояснення, бесіда, розповідь), практичні (семінарське заняття, практична робота, вправи), наочні (ілюстрації, демонстрації).

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є опитування теоретичного матеріалу, письмові самостійні роботи на розв'язування задач, тестів, підготовка слайдових презентацій (у програмі «Microsoft Power Point»)

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування на практичних заняттях та розв'язування задач.

Форма модульного контролю: у формі контрольної роботи за темами змістовних модулів.

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит у формі усної перевірки знань – відповідей на питання, що додаються, а також розв'язування задач.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	CP	50	100
5	5	5	5	5	5	5	15		

T1, T2 ... – теми практичних занять

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T8	T9	T10	T11	T12	T13	CP	50	100
5	5	5	5	5	5	20		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	7	35	6	30
Презентація	1	15		
Реферат			1	20
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	9	100	8	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна виконується у письмовій формі і містить два теоретичні і одне практичне завдання – п'ять тестів. Теоретичні завдання оцінюються по 20 балів кожне. Практичне – 10 балів (по 2 бали за кожен правильно розв'язаний тест).

При оцінюванні знань враховується в першу чергу повнота, правильність і вичерпність відповідей на поставлені в модульних контрольних роботах запитання. Відомість результатів оформлюється за системою ECTS.

Оцінка «відмінно» виставляється, якщо під час проведення контролю було виявлено:

1. Наявність у студента всебічних, повних, глибоких інтегрованих знань програмового матеріалу, вміння вільно виконувати завдання запропонованого варіанту.
2. Вміння студента в письмовій та усній формі чітко, вичерпно і правильно викласти відповіді на питання запропонованого варіанту.
3. Глибоке розуміння студентом взаємозв'язку головних понять і положень предмета, розуміння значення цих положень і понять для майбутньої професії.
4. Високий рівень підготовленості студента з питань курсу до подальшої роботи над вдосконаленням рівня своєї професійної кваліфікації.

У відповідях студентів не має бути значних помилок. Відмінно виконана робота демонструє наявність у студента творчих здібностей.

Оцінка «добре» виставляється, коли студент письмово відповів на всі запитання, засвоїв всю навчальну програму курсу. У відповідях, які оцінені на «добре», можлива не більш як одна незначна помилка або виявлено декілька неточностей. Студент спроможний з допомогою літератури ліквідувати всі недоліки у відповідях.

Оцінка «задовільно» виставляється, коли студент дав відповіді на питання всіх завдань, але при цьому можуть проявитися певні прогалини у засвоєнні програми курсу. У відповідях, які оцінені на «задовільно», можуть зустрітися не більше як одна груба помилка або декілька значних та істотних неточностей.

Оцінка «незадовільно» виставляється за роботу, яка засвідчує про наявність у студента великих та суттєвих прогалин у знаннях основного матеріалу курсу, а у наявних його письмових відповідях є як принципові, так і грубі помилки. Студенти, які не

представили письмові відповіді на модульних контрольних роботах, вважаються такими, що одержали оцінку «незадовільно».

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Залік проводиться у формі усної перевірки знань – відповідей на питання, а також розв'язання тестів. Залік складається з двох теоретичних питань п'яти тестів. Теоретичні завдання оцінюються по 40 балів кожне, тести – 20 балів (по 4 бали за кожен правильно вирішений тест).

За бажанням студента результуюча підсумкова оцінка може бути визначена як інтегрована оцінка засвоєння всіх тем дисципліни і кількісно дорівнює середньому арифметичному балів, отриманих за кожний модуль.

Результати заліку оцінюються за такою шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен та диференційований залік	Залік
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Студент, який отримав за результатами підсумкового контролю оцінку «незараховано» (35-59 балів), зобов'язаний перескласти залік.

Результати підсумкового контролю знань заносяться до екзаменаційної відомості.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Методологія науки. Природне середовище і суспільство.

Тема 1. Теорія та методологія суспільної географії

Об'єкт, предмет і зміст суспільної географії. Загальний і конкретний об'єкти дослідження. Риси геопросторовості. Структура суспільної географії. Зв'язки суспільної географії з іншими науками. Теоретичне ядро. Демогеографія. Соціальна географія. Економічна географія. Політична географія. Блок суміжних дисциплін.

Тема 2. Суспільно-історичний розвиток людства

Фактори суспільного розвитку. Географічний детермінізм. Посібілізм. Осьовий час. Релігійний провіденціалізм. Раціоналістичний детермінізм. Еволюція світового господарства. Сучасна структура світового господарства. Територіальна структура світового господарства. Галузева структура світового господарства. Галузь господарства.

Тема 3. Суспільно-географічні процеси

Суспільно-географічні відношення і зв'язки. Виробничі, соціальні і природні зв'язки. Інтегральні, складні й прості (окремі) процеси. Суспільно-географічні процеси і явища. Концепція сталого розвитку.

Тема 4. Місце. Географічне положення. Геопростір.

Місцеположення. Географічний простір. Розміщення об'єктів на земній поверхні. Географічне положення. Суспільно-географічне положення. Економіко-географічне положення.

Тема 5. Природні умови і ресурси та їх господарська оцінка

Поняття природного середовища, природи і суспільства. Соціальні функції природного середовища. Природокористування: зміст поняття. Природні умови. Оцінка природних умов життя населення. Природні ресурси. Класифікація природних ресурсів. Принципи економічної оцінки природних ресурсів.

Тема 6. Основи геодемографії

Демографічна політика. Чисельність населення світу та її динаміка. Рух населення. Статеві-вікова структура. Геодемографічні процеси. Трудові ресурси. Зайнятість населення. Міграції робочої сили. Закони народонаселення. Міста. Урбанізація. Розселення населення. Системи розселення.

Модуль 2 Територіальна організація суспільства.

Тема 7. Основи територіальної організації суспільства

Поняття території. Державна територія. Національна територія. Суспільні властивості території. Відношення території. Територіальна організація суспільства. Природні, соціальні, економічні і політичні елементи територіальної організації суспільства. Безпосередні і опосередковані зв'язки територіальної організації суспільства.

Тема 8. Територіальний поділ праці

Суспільний і територіальний поділ праці: зміст понять. Економічні вигоди від територіального поділу праці. Теорія абсолютних і відносних переваг. Теорема Хекшера-Оліна (теорія співвідношення факторів виробництва). Чинники, що визначають просторові масштаби поділу праці. Формула різниці вартостей продукції М. М. Баранського. Види і рівні територіального поділу праці: всесвітній, міжнародний, міжрайонний, внутрішньорайонний. Міжнародний поділ праці. Формування спеціалізації території.

Тема 9. Основи соціальної географії

Об'єкт, предмет і методологія соціальної географії. Завдання соціальної географії. Етапи становлення соціальної географії України. Медична географія. Географія культури. Сакральна географія.

Тема 10. Основи політичної географії

Предметна область політичної географії. Географічний простір і кордони. Основні поняття політичної карти світу. Країна, держава, анклав, державний кордон, делімітація, демаркація, політико-територіальне утворення. Класична геополітика. Гартленд. Римленд. Нова політична географія. Вітчизняна геополітика: геополітичні концепції в Україні та Росії. Доктрина «третього Риму». Геополітичні моделі світу. Концепція уніполярного світу. Поліцентрична геополітична модель.

Тема 11. Господарство. Національна економіка

Потреби та інтереси населення. Матеріальні, духовні та соціальні потреби. Суспільний розвиток. Господарство. Виробництво, розподіл, обмін, споживання. Економічна система. Світові економічні системи. Капіталістична та етатична соціально-економічна система. Національна економіка та її показники.

Тема 12. Структура та спеціалізація господарства

Структура господарства: зміст поняття. Структура господарства: основні економічні пропорції. Співвідношення виробничої сфери та сфери послуг. Секторна структура господарства. Співвідношення інвестиційного та споживчого комплексів. Співвідношення промисловості та сільського господарства. Частка у структурі господарства прогресивних галузей та новітніх технологій. Галузева структура господарства. Загальна схема галузевої структури. Галузева структура промисловості. Галузева структура С/Г. Галузева рубрикація транспорту. Структурування господарства

за видами економічної діяльності. Міжгалузеві комплекси. Функціонально-галузєва структура господарства. Спеціалізація господарства.

Тема 13. Географія комунікацій

Становлення та розвиток світових комунікацій. Географія транспорту як наука. Транспортні мережі та закономірності їх формування і розвитку у вітчизняній географії. Транспортний комплекс як галузь господарства. Світова транспортна система. Типи транспортних систем.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. <i>Методологія науки. Природне середовище і суспільство.</i>						
Тема 1. Теорія та методологія суспільної географії	6	2	1			3
Тема 2. Суспільно-історичний розвиток людства	7	2	1			4
Тема 3. Суспільно-географічні процеси	7	2	1			4
Тема 4. Місце. Географічне положення. Геопростір	7	2	1			4
Тема 5. Природні умови і ресурси та їх господарська оцінка	7	2	1			4
Тема 6. Основи геодемографії	8	2	2			4
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	44	14	7			23
Модуль 2						
Змістовий модуль 2. <i>Територіальна організація суспільства.</i>						
Тема 7. Основи територіальної організації суспільства	6	2	1			3
Тема 8. Територіальний поділ праці	6	2	1			3
Тема 9. Основи соціальної географії	6	2	1			3
Тема 10. Основи політичної географії	6	2	1			3
Тема 11. Господарство. Національна економіка	6	2	1			3
Тема 12. Структура та спеціалізація господарства	7	2	1			4
Тема 13. Географія комунікацій	7	2	1			4
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	46	16	7			23
Разом за семестр	90	30	14			46

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
Тема 1. Теорія та методологія суспільної географії	5,75	0,5	0,25			5
Тема 2. Суспільно-історичний розвиток людства	5,75	0,5	0,25			5
Тема 3. Суспільно-географічні процеси	6,75	0,5	0,25			6
Тема 4. Місце. Географічне положення. Геопростір	6,75	0,5	0,25			6
Тема 5. Природні умови і ресурси та їх господарська оцінка	6,75	0,5	0,25			6
Тема 6. Основи геодемографії	6,75	0,5	0,25			6
Тема 7. Основи територіальної організації суспільства	6,75	0,5	0,25			6
Тема 8. Територіальний поділ праці	6,75	0,5	0,25			6
Тема 9. Основи соціальної географії	6,75	0,5	0,25			6
Тема 9. Основи політичної географії	6,75	0,5	0,25			6
Тема 10. Господарство. Національна економіка	7,5	1	0,5			6
Тема 11. Структура та спеціалізація господарства	7,5	1	0,5			7
Тема 12. Географія комунікацій	7,5	1	0,5			7
Разом за семестр	90	8	4			78

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Суспільна географія в системі географічних наук	2	1
2	Особливості історичного розвитку суспільної географії	2	
3	Суспільно-географічне положення та його складові	2	
4	Природно-ресурсний потенціал і суспільне виробництво	2	1
5	Основи географії населення	2	
6	Основи територіальної організації суспільства	1	
7	Географічний поділ праці. Суспільно-географічне районування	1	1
8	Основи політичної і соціальної географії	1	
9	Основи економічної географії	1	1
Разом		14	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Структура СГ за С. Лавровим, С. Ниммиком, М. Пістуном, О. Ващенком, О. Шаблієм.	3	6

2.	Суть і завдання конструктивної географії.	3	6
3.	Періодизація розвитку СГ в Україні та світі.	3	6
4.	Роль у становленні української СГ К. Волого, В. Садовського, М. Кордуби, П. Чубинського, М. Паламарчука, С. Рудницького, О. Топчієві, О. Шаблія.	3	6
5.	Сучасні наукові центри СГ України.	3	6
6.	Методологічне значення економічної теорії для СГ.	3	6
7.	Чинники раціонального розміщення продуктивних сил.	4	6
8.	Географія способу життя та його елементи.	4	6
9.	Спеціалізація і комплексний розвиток господарських районів у нових економічних відносинах.	4	6
10.	Історія розвитку економіко- (суспільно-) географічного районування України.	4	6
11	Геополітичні гіпотези і концепції Г. Маккіндера, Н. Спайкмена, С. Хантінгтона, З. Бжезінського, О. Дугіна.	4	6
12	Україна у Європейському виборі: географія та шляхи розвитку.	4	6
13	Українська геополітика. Місце України у геополітичних концепціях зарубіжних та вітчизняних авторів.	4	6
	Разом	46	78

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: мультимедійні пристрої, персональні ПК, сайт електронного навчання, презентаційні матеріали.

Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: прикладні програми (MS Office 2010, MS Windows XP), система електронного навчання Moodle <https://e-learn.uzhnu.edu.ua>, електронна пошта на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui>, сайт УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua>, інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

Обладнання: навчальні настінні карти (фізичні, економічні, політичні) материків та окремих країн, атласи, картографічні регіонів, контурні карти для практичних робіт.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Економічна і соціальна географія світу: навч. посіб. для вузів / За ред. С. Кузика. – Л.: Світ, 2005. – 672 с.
2. Топчієв, О.Г. Основи суспільної географії / О.Г. Топчієв. – О.: Астропринт, 2010. – 560 с.
3. Соціальна географія: підручник / за ред. Л. Немець та К. Мезенцева. – Київ: Фенікс, 2019. – 304 с.
4. Шаблій О.І. Суспільна географія : у двох кн. Книга друга. Проблеми українознавства, регіоналістики і краєзнавства / Олег Шаблій. – Львів : ЛНУ імені І. Франка, 2015. – 706 с.
5. Шаблій О.І. Суспільна географія. У двох книгах. Книга перша. Проблеми теорії, історії та методики дослідження / О.І. Шаблій. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2015 р. – 814 с.

Допоміжна література

1. Пістун, М.Д. Основи теорії суспільної географії / М.Д. Пістун. – К.: Вища шк., 1996. – 232 с.
2. Безуглий, В.В. Регіональна економічна та соціальна географія світу / В.В. Безуглий, С.В. Козинець. – К.: ВЦ «Академія», 2003. – 688 с.
3. Геополитика / Под. ред. В. Манилова. – М.: ТЕРРА-Книжный клуб, 2002. – 624 с.
4. Колосов, В.А. Геополитика и политическая география / В.А. Колосов, Н.С. Мироненко. – М.: Аспект Пресс, 2001. – 479 с.
5. Масляк, П.О. Словник-довідник учня з економічної і соціальної географії світу / П.О. Масляк, Я.Б. Олійник, А.В. Степаненко. – К.: Лібра, 1996. – 328 с.
6. Народонаселение мира, 1998 год: Новые поколения: пер. с англ. / ред. А. Маршалл. – Нью-Йорк: ЮНИСЕФ, 1998. – 92 с.
7. Ростов, Є.Ф. Економіка країн світу. Довідник / Є.Ф. Ростов. – К.: НВП «Картографія», 1998. - 188 с.
8. Тарасенко, Н.Г. Экономическая и социальная география. Основы экономических знаний. Справочник / Н.Г. Тарасенко. – Донецк: Академия, 1998. – 160 с.
9. Туровский, Р.Ф. Политическая география / Р.Ф. Туровский. – М.–Смоленск: СГУ, 1999. – 380 с.
10. Шаблій, О.І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії / О.І. Шаблій. – Л.: Вид.центр ЛНУ ім. І.Франка, 2001. – 744 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Декларація тисячоліття ООН // http://www.unesco.ru/rus/pages/about/decl_mill.php.
2. Договір про Антарктику // <http://www.ipolitics.ru/lmk/216.htm>.
3. Звіти Світового банку про світовий розвиток // <http://www.worldbank.org>.
4. Офіційний сайт ООН // <http://www.un.org>.
5. «Угода про Місяць»: Угода про діяльність держав на Місяці й інших небесних тілах // <http://www.tourmix.ru/abro.php?id=11431>; <http://cosmosravelin.narod.ru/r-space/chronica/malkov-paper.html>).